# ROZHODNUTÍ

## PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ KOMISE

**ze dne 16. května 2014,**

**kterým se povoluje odchylka požadovaná Nizozemskem podle směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů**

*(oznámeno pod číslem C(2014) 3103)*

**(Pouze nizozemské znění je závazné)**

(2014/291/EU)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na směrnici Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů ([1]), a zejména na bod 2 třetí pododstavec přílohy III uvedené směrnice,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Pokud se množství statkových hnojiv, které členský stát zamýšlí použít na hektar za rok, liší od množství stanoveného v první větě druhého pododstavce bodu 2 přílohy III směrnice 91/676/EHS a v písmenu a) uvedeného pododstavce, musí být určeno tak, aby neohrozilo dosažení cílů uvedených v článku 1 uvedené směrnice, a musí být zdůvodněno na základě objektivních kritérií, jakými jsou v tomto případě např. dlouhá vegetační období a plodiny s vysokou spotřebou dusíku.

(2) Dne 8. prosince 2005 přijala Komise rozhodnutí 2005/880/ES ([2]) umožňující za určitých podmínek používání statkových hnojiv z pasoucích se hospodářských zvířat do výše 250 kg dusíku na hektar za rok v zemědělských podnicích s nejméně 70 % podílem travních porostů.

(3) Dne 5. února 2010 přijala Komise rozhodnutí 2010/65/EU ([3]), kterým se mění rozhodnutí 2005/880/ES a platnost odchylky se prodlužuje do 31. prosince 2013.

(4) Takto udělená odchylka se v roce 2012 týkala 21 752 zemědělských podniků, což odpovídá 46 % celkové čisté zemědělské plochy.

(5) Dne 22. ledna 2014 předložilo Nizozemsko Komisi žádost o opětovné povolení odchylky podle bodu 2 třetího pododstavce přílohy III směrnice 91/676/EHS.

(6) Nizozemsko používá v souladu s čl. 3 odst. 5 směrnice 91/676/EHS akční program na celém svém území.

(7) Nizozemské právní předpisy, které provádějí směrnici 91/676/EHS, obsahují normy pro použití dusíku i fosfátu.

(8) Z údajů poskytnutých Nizozemskem k období 2008–2011 vyplývá nárůst počtu prasat ve výši 7 % a drůbeže ve výši 8 % v porovnání s obdobím 2004–2007. Počty skotu, ovcí a koz zůstaly stabilní. Příslušné orgány v Nizozemsku stanovily omezení počtu prasat a drůbeže a přijaly závazek, že produkce statkových hnojiv, pokud jde o množství dusíku a fosforu, nepřesáhne úroveň z roku 2002. Příslušné orgány v Nizozemsku navíc počínaje lednem 2015 zajistí zpracování odpovídajícího podílu přebytečných statkových hnojiv pocházejících z odvětví mléka a mléčných výrobků. Tato opatření jsou nezbytná, aby se zajistilo, že uplatňování současné odchylky nepovede k další intenzifikaci.

([1]) Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 324, 10.12.2005, s. 89.
([3]) Úř. věst. L 35, 6.2.2010, s. 18.

(9) V období 2008–2011 se použilo 344 000 tun dusíku ze statkových hnojiv, což ve srovnání s obdobím 2004–2007 znamená mírný pokles. Používání umělých dusíkatých hnojiv se v období 2008–2011 v porovnání s obdobím 2004–2007 snížilo zhruba o 18 %. Přebytek fosforu v období 2008–2011 činil 16 000 tun, což ve srovnání s obdobím 2004–2007 znamená pokles o 51 %.

(10) Podnebí v Nizozemsku, charakterizované rovnoměrným rozdělením ročních srážek a poměrně malým rozsahem ročních teplot, podporuje dlouhé vegetační období travin v délce 250 dnů ročně.

(11) Informace poskytnuté nizozemskými orgány v souvislosti s odchylkou udělenou rozhodnutím 2010/65/EU naznačují, že odchylka nevedla ke zhoršení jakosti vody. Ze zprávy Komise Radě a Evropskému parlamentu o provádění směrnice 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů za období 2008–2011, která vycházela ze zpráv členských států, vyplývá, že v případě podzemních vod vykazuje zhruba 88 % monitorovacích stanic v Nizozemsku průměrné koncentrace dusičnanů nižší než 50 mg/l a 79 % monitorovacích stanic vykazuje průměrné koncentrace dusičnanů nižší než 25 mg/l. Údaje monitorování vykazují klesající trend koncentrace dusičnanů v případě podzemních vod ve srovnání s předchozím vykazovaným obdobím (2004–2007). V případě povrchových vod vykazuje 98 % monitorovacích stanic průměrné koncentrace dusičnanů nižší než 50 mg/l a 92 % monitorovacích stanic vykazuje průměrné koncentrace dusičnanů nižší než 25 mg/l. Většina monitorovacích stanovišť v povrchových vodách vykazuje klesající trend koncentrace dusičnanů. Roční přebytek dusíku a fosforu v půdě se snížil, a to zejména díky snížení přísunu statkových a minerálních hnojiv v důsledku soustavně nižších norem používání dusíku a fosforu v nizozemských akčních programech. Ve vykazovaném období 2008–2011 všechny čerstvé a brakické vody byly klasifikovány jako eutrofní nebo hypertrofní.

(12) Komise se domnívá, že podmínky pro udělení odchylky musí být změněny na základě přezkoumání žádosti, kterou podalo Nizozemsko dne 22. ledna 2014, a zvážení akčního programu, informací o jakosti vody a zkušeností nabytých s uplatňováním odchylky udělené rozhodnutím 2010/65/EU, jakož i odchylek, které jsou v platnosti v jiných členských státech. Komise se proto domnívá, že lze povolit množství statkových hnojiv z pasoucích se hospodářských zvířat, které odpovídá 230 kg dusíku na hektar za rok, v zemědělských podnicích s nejméně 80 % podílem travních porostů na jižních a středních písčitých půdách a sprašových půdách, zatímco 250 kg dusíku na hektar za rok může být povoleno pouze v zemědělských podnicích s nejméně 80 % podílem travních porostů na jiných typech půdy. Komise zastává názor, že to neohrozí dosažení cílů směrnice 91/676/EHS, budou-li splněny určité přísné podmínky.

(13) K těmto podmínkám patří vypracování plánů hnojení na úrovni jednotlivých zemědělských podniků, vedení záznamů o postupech hnojení v podobě evidence hnojení, periodické analýzy půdy, pokryv zelení po kukuřici v zimě, zvláštní pravidla týkající se zaorání trávy, zákaz používat statková hnojiva před zaoráním trávy a úprava hnojení s ohledem na přínos luštěnin, zákaz používat fosfát z umělých hnojiv a posílené kontroly. Tyto podmínky by měly zajistit hnojení, jež bude odpovídat nárokům plodin, jakož i zmírnění a zamezení úniku dusíku a fosforu do vody.

(14) Z údajů předložených Nizozemskem vyplývá, že množství statkových hnojiv z pasoucích se hospodářských zvířat, které odpovídá 230 kg dusíku na hektar za rok v zemědělských podnicích s nejméně 80 % podílem travních porostů na jižních a středních písčitých půdách a sprašových půdách (jak je stanoveno v akčním programu) a 250 kg dusíku na hektar za rok v zemědělských podnicích s nejméně 80 % podílem travních porostů na jiných typech půdy, je zdůvodněno objektivními kritérii, jakými jsou vysoké čisté srážky, dlouhé vegetační období a velké výnosy trávy s vysokou spotřebou dusíku.

(15) Opatření stanovená tímto rozhodnutím jsou v souladu se stanoviskem Výboru pro dusičnany zřízeného podle článku 9 směrnice 91/676/EHS.

(16) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky ([1]), stanoví ucelený přeshraniční přístup k ochraně vod, založený na oblastech povodí s cílem dosáhnout na evropské úrovni do roku 2015 dobrého stavu vodních útvarů. Snížení živin je nedílnou součástí tohoto cíle. Udělením odchylky podle tohoto rozhodnutí nejsou dotčena ustanovení podle směrnice 2000/60/ES ani není vyloučeno, že k plnění povinností, které z něj vyplývají, může být zapotřebí přijetí dalších opatření.

([1]) Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1.

(17) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/2/ES ze dne 14. března 2007 o zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v Evropském společenství (INSPIRE) ([1]) stanoví obecná pravidla pro zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v Evropském společenství pro účely politik Společenství v oblasti životního prostředí a politik nebo činností, které mohou mít vliv na životní prostředí. Prostorové informace shromážděné v souvislosti s touto odchylkou by měly být pokud možno v souladu s ustanoveními stanovenými v této směrnici. V zájmu snížení administrativní zátěže a zlepšení soudržnosti údajů by Nizozemsko při sběru potřebných dat, na která se vztahuje tato výjimka, mělo případně využít informace získané v rámci integrovaného administrativního a kontrolního systému zřízeného podle kapitoly II hlavy V nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 ([2]),

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

*Článek 1*

Odchylka požadovaná Nizozemskem v dopise ze dne 22. ledna 2014 za účelem povolení vyššího množství statkových hnojiv z pasoucích se hospodářských zvířat, které je každoročně vpraveno do půdy, než jaké se uvádí v bodě 2 písm. a) přílohy III směrnice 91/676/EHS, se uděluje za podmínek stanovených v tomto rozhodnutí.

*Článek 2*

**Definice**

Pro účely tohoto rozhodnutí se rozumí:

1) „zemědělským podnikem s travními porosty“ se rozumí podnik, v němž tvoří tráva nejméně 80 % plošné výměry vhodné pro použití statkových hnojiv;

2) „pasoucími se hospodářskými zvířaty“ se rozumí skot (s výjimkou jatečných telat), ovce, kozy a koně, osly, jelenovití a vodní buvoli;

3) „zemědělskou půdou“ se rozumí plošná výměra, kterou zemědělec vlastní, má v nájmu nebo ve správě na základě jiné jednotlivé písemné smlouvy a za jejíž správu nese přímou odpovědnost;

4) „trávou“ se rozumí trvalé travní porosty nebo dočasné travní porosty o stáří kratším než pět let.

*Článek 3*

**Oblast působnosti**

Toto rozhodnutí se použije na jednotlivé zemědělské podniky s travními porosty za podmínek stanovených v článcích 4, 5 a 6.

*Článek 4*

**Každoroční žádost a závazek**

1. Zemědělci, kteří chtějí využívat odchylku podle tohoto rozhodnutí, každoročně předloží příslušným orgánům žádost o její povolení.

2. Spolu s každoroční žádostí uvedenou v odstavci 1 se písemně zavážou k plnění podmínek stanovených v článcích 5 a 6.

*Článek 5*

**Používání statkových a jiných hnojiv**

1. Množství statkových hnojiv z pasoucích se hospodářských zvířat, které je každoročně vpraveno do půdy v zemědělských podnicích s travními porosty, včetně množství vpraveného samotnými zvířaty, nepřekročí množství statkových hnojiv obsahující 230 kg dusíku na hektar za rok v zemědělských podnicích s nejméně 80 % podílem travních porostů na jižních a středních písčitých půdách a sprašových půdách (jak je stanoveno v akčním programu) a 250 kg dusíku na hektar za rok v zemědělských podnicích s nejméně 80 % podílem travních porostů na jiných typech půdy, s výhradou podmínek stanovených v odstavcích 2 až 9.

([1]) Úř. věst. L 108, 25.4.2007, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 549.

2. Celkový přísun dusíku a fosfátu odpovídá nárokům plodiny na živiny i zásobování z půdy. Celkový přísun dusíku a fosfátu nepřekročí maximální normy pro jejich použití stanovené v akčním programu.

3. V zemědělských podnicích využívajících odchylky podle tohoto rozhodnutí není povoleno používání fosfátu z umělých hnojiv.

4. Pro každou zemědělskou půdu se vede plán hnojení, jenž u zemědělské půdy popisuje střídání plodin i plánované použití statkových a jiných dusíkatých a fosfátových hnojiv. Tento plán se v zemědělském podniku zveřejní v každém kalendářním roce nejpozději do června prvního roku a do února v letech následujících.

5. V plánu hnojení jsou uvedeny tyto údaje:

a) počet hospodářských zvířat, popis systému ustájení a uskladnění, včetně dostupných skladovacích kapacit pro statková hnojiva;

b) výpočet množství dusíku i fosforu vyprodukovaného ze statkových hnojiv v zemědělském podniku (po odečtení ztrát při ustájení a skladování);

c) plán střídání plodin, který musí uvádět plošnou výměru jednotlivých polí s travou a polí s jinými plodinami, včetně situačního náčrtu s umístěním jednotlivých polí;

d) předpokládané nároky na dusík a fosfor u plodin;

e) množství a druh statkových hnojiv, jež jsou dodávána smluvním partnerům a nejsou použita na zemědělské půdě;

f) množství dovezených statkových hnojiv, která jsou použita na zemědělské půdě;

g) výpočet podílu mineralizace organické hmoty, luštěnin, atmosférické depozice a množství dusíku v půdě v období, kdy ho začne plodina významnou měrou využívat;

h) použití dusíku a fosforu ze statkových hnojiv na každém poli (parcely zemědělského podniku, které jsou homogenní z hlediska plodin i půdního typu);

i) použití dusíku z chemických a jiných hnojiv na každém poli;

j) výpočet k posouzení souladu s normami pro použití dusíku a fosforu.

Tyto plány se aktualizují nejpozději sedm dní po provedení jakékoli změny v zemědělských postupech, aby se zajistil soulad plánů a skutečných zemědělských postupů.

6. U každé zemědělské půdy se povede evidence hnojení. Tyto informace se každoročně předkládají příslušnému orgánu.

7. V evidenci hnojení jsou uvedeny tyto údaje:

a) plochy zemědělských plodin;

b) počet a druh hospodářských zvířat;

c) produkce statkových hnojiv na zvíře;

d) množství hnojiv dovezených zemědělským podnikem;

e) množství statkových hnojiv vyvezených ze zemědělského podniku a jejich odběratele.

8. Každý zemědělský podnik, který využívá jednotlivé odchylky, souhlasí s tím, že u něho může být provedena kontrola používání i evidence hnojení.

9. V každém zemědělském podniku, který využívá jednotlivé odchylky, se nejméně jednou za čtyři roky provedou periodické analýzy koncentrace dusíku a fosforu v půdě, a to v každé oblasti zemědělského podniku, jež je homogenní z hlediska střídání plodin a vlastností půdy.

Po orbě travních porostů se pro každou homogenní oblast zemědělského podniku provede analýza koncentrace dusíku z hlediska minerálního dusíku a parametrů k určení podílu dusíku z mineralizace organické hmoty.

U analýz uvedených v prvním a druhém pododstavci se požaduje nejméně jedna analýza na pět hektarů půdy.

10. Statková hnojiva se nesmí rozmetávat před osevem travou na podzim.

*Článek 6*

**Pokryv půdy**

1. Zemědělci, kteří využívají odchylku podle tohoto rozhodnutí, vysejí trávu na 80 % nebo více procentech plošné výměry vhodné pro použití statkových hnojiv v jejich zemědělských podnicích.

2. Zemědělci, kteří využívají odchylku podle tohoto rozhodnutí, kromě toho přijmou tato opatření:

a) na písčité nebo sprašové půdě se po kukuřici v průběhu zimy vyseje tráva nebo jiné plodiny, aby se snížil potenciál vyplavování;

b) orba pokryvných meziplodin se neprovádí před 1. únorem, aby se zajistil stálý rostlinný pokryv orné půdy za účelem zpětného získání úniků dusičnanů do podorniční vrstvy půdy na podzim a omezení úniků v zimě;

c) orba trávy se na písčitých a sprašových půdách provádí pouze na jaře;

d) bezprostředně po zaorání trávy na všech typech půdy následuje osev plodinami s vysokou spotřebou dusíku; hnojení vychází z analýzy půdy týkající se minerálního dusíku a jiných parametrů, které slouží jako ukazatele odhadu uvolňování dusíku při mineralizaci organické hmoty v půdě; a dále

e) zahrnuje-li střídání plodin luštěniny nebo jiné plodiny, které vážou atmosférický dusík, je použití hnojiv odpovídajícím způsobem sníženo.

3. Odchylně od písmena c) se na podzim povoluje orba pro výsadbu květinových cibulí.

*Článek 7*

**Opatření k produkci statkových hnojiv**

Vnitrostátní orgány v Nizozemsku zajistí, aby z hlediska množství dusíku a fosforu nepřesáhla vnitrostátní produkce statkových hnojiv úroveň z roku 2002. To znamená, že po dobu trvání odchylky udělené tímto rozhodnutím budou zachována výrobní práva v případě prasat a drůbeže.

Příslušné orgány v Nizozemsku nadto počínaje lednem 2015 zajistí zpracování přiměřeného podílu přebytečných statkových hnojiv pocházejících z odvětví mléka a mléčných výrobků.

*Článek 8*

**Monitorování**

1. Příslušný orgán vypracuje a každoročně aktualizuje mapy zachycující procentuální podíl zemědělských podniků s trávními porosty, hospodářských zvířat a zemědělské půdy, na které se v každé obci vztahuje jednotlivá odchylka.

2. Dojde k vytvoření monitorovací sítě pro odběr vzorků z půdní vody, z vodních toků a z mělkých podzemních vod, jež bude udržována pro oblasti monitorování, na něž se vztahuje odchylka.

3. Uvedená monitorovací síť, k níž přísluší nejméně 300 zemědělských podniků využívajících jednotlivých odchylek, je reprezentativní pro každý typ půdy (jílovité, rašelinné, písčité a písčitosprašové půdy), postupy hnojení a střídání plodin. Skladba monitorovací sítě se během doby použitelnosti tohoto rozhodnutí nezmění.

4. Šetření a průběžné analýzy živin poskytnou údaje o místním využívání půdy, cyklickém pěstování plodin a zemědělských postupech v podnicích, které využívají jednotlivých odchylek. Tyto údaje se mohou použít pro modelové výpočty rozsahu vyplavování dusičnanů a úniku fosforu z polí, na kterých se použije na hektar a za rok až 230 kg nebo až 250 kg dusíku obsaženého ve statkových hnojivech z pasoucích se hospodářských zvířat.

5. Monitorovací síť zahrnující mělké podzemní vody, půdní vodu, drenážní vodu a vodní toky v zemědělských podnicích příslušejících k monitorovací síti poskytne údaje o koncentraci dusičnanů a fosforu ve vodě, která opouští kořenovou zónu a vtéká do systému podzemních a povrchových vod.

6. Zvýšené monitorování vody se zaměří na zemědělská povodí v písčitých půdách.

*Článek 9*

**Kontroly**

1. Příslušný vnitrostátní orgán provede správní kontroly ve všech zemědělských podnicích, které využívají jednotlivé odchylky, aby posoudil, zda jsou dodržována maximální množství 230 kg nebo 250 kg dusíku na rok a hektar ze statkových hnojiv z pasoucích se hospodářských zvířat v zemědělských podnicích s nejméně 80 % podílem travních porostů, jakož i normy ohledně celkových množství pro použití dusíku a fosforu a podmínky využívání půdy. Pokud kontrola provedená vnitrostátními orgány prokáže nesplnění podmínek uvedených v článcích 5 a 6, je o tom žadatel vyrozuměn. V takovémto případě se žádost považuje za zamítnutou.

2. Na základě rizik bude vypracován program inspekcí s přiměřenou četností, v němž budou zohledněny výsledky kontrol z předchozích let a výsledky všeobecných namátkových kontrol právních předpisů provádějících směrnici 91/676/EHS, jakož i veškeré informace, které by mohly svědčit o jejich nedodržování.

Na nejméně 5 % zemědělských podniků, které využívají jednotlivé odchylky, se zaměří správní inspekce týkající se využívání půdy, počtu hospodářských zvířat a produkce statkových hnojiv.

V nejméně 7 % zemědělských podniků využívajících jednotlivé odchylky podle tohoto rozhodnutí se s ohledem na podmínky uvedené v článcích 5 a 6 provedou inspekce v terénu.

3. Příslušné orgány jsou vybaveny nezbytnými pravomocemi a prostředky k ověření dodržování podmínek pro udělení odchylky podle tohoto rozhodnutí.

*Článek 10*

**Podávání zpráv**

1. Příslušné orgány předkládají Komisi každoročně do března zprávu obsahující tyto informace:

a) údaje o hnojení ve všech zemědělských podnicích, které využívají jednotlivé odchylky, včetně informací o výnosech a o typech půdy;

b) trendy v počtu hospodářských zvířat pro jednotlivé kategorie hospodářských zvířat v Nizozemsku a v zemědělských podnicích, jimž byla udělena odchylka;

c) trendy ve vnitrostátní produkci statkových hnojiv co do množství dusíku a fosfátu;

d) přehled výsledků kontrol na vnitrostátní úrovni týkajících se koeficientů exkrece u hnoje prasat a drůbeže;

e) mapy znázorňující procentní podíl zemědělských podniků, procentní podíl hospodářských zvířat a procentní podíl zemědělské půdy, na které se v každé obci vztahuje jednotlivá odchylka podle čl. 8 odst. 1;

f) výsledky monitorování vody, včetně informací o trendech jakosti podzemních a povrchových vod a také o vlivu odchylky na jakost vody;

g) informace o koncentraci dusičnanů a fosforu ve vodě, která opouští kořenovou zónu a vtéká do systému podzemních a povrchových vod podle čl. 8 odst. 5, a výsledky zvýšeného monitorování vody v zemědělských povodích v písčitých půdách, jak je uvedeno v čl. 8 odst. 6;

h) výsledky šetření o místním využívání půdy, cyklickém pěstování plodin a zemědělských postupech a výsledky modelových výpočtů rozsahu vyplavování dusíku a úniku fosforu, k němuž dochází v zemědělských podnicích využívajících jednotlivou odchylku podle čl. 8 odst. 4;

i) vyhodnocení toho, jak jsou uplatňovány podmínky odchylky, které vychází z kontrol na úrovni zemědělských podniků a informací o nevyhovujících zemědělských podnicích, jakož i z výsledků správních kontrol a inspekcí v terénu, jak je uvedeno v článku 9.

2. Prostorová data obsažená ve zprávě se případně řídí požadavky ustanovení směrnice 2007/2/ES. Při shromažďování potřebných údajů využije Nizozemsko v případě potřeby informace získané v rámci integrovaného administrativního a kontrolního systému zřízeného podle kapitoly II hlavy V nařízení (EU) č. 1306/2013.

*Článek 11*

**Použití**

Toto rozhodnutí pozbývá platnosti dne 31. prosince 2017.

*Článek 12*

Toto rozhodnutí je určeno Nizozemskému království.

V Bruselu dne 16. května 2014.

*Za Komisi*
Janez POTOČNIK
*člen Komise*